

Ergaa Tokko qofa

D/r Naajii Ibraahiim Arfaj

شركاء التنفيذ:

المحتوى الإسلامي

رواد الترجمة

جمعية الربوة

دار الإسلام

يتاح طباعة هذا الإصدار ونشره بأي وسيلة مع
الالتزام بالإشارة إلى المصدر وعدم التغيير في النص.

Telephone: +966114454900

ceo@rabwah.sa

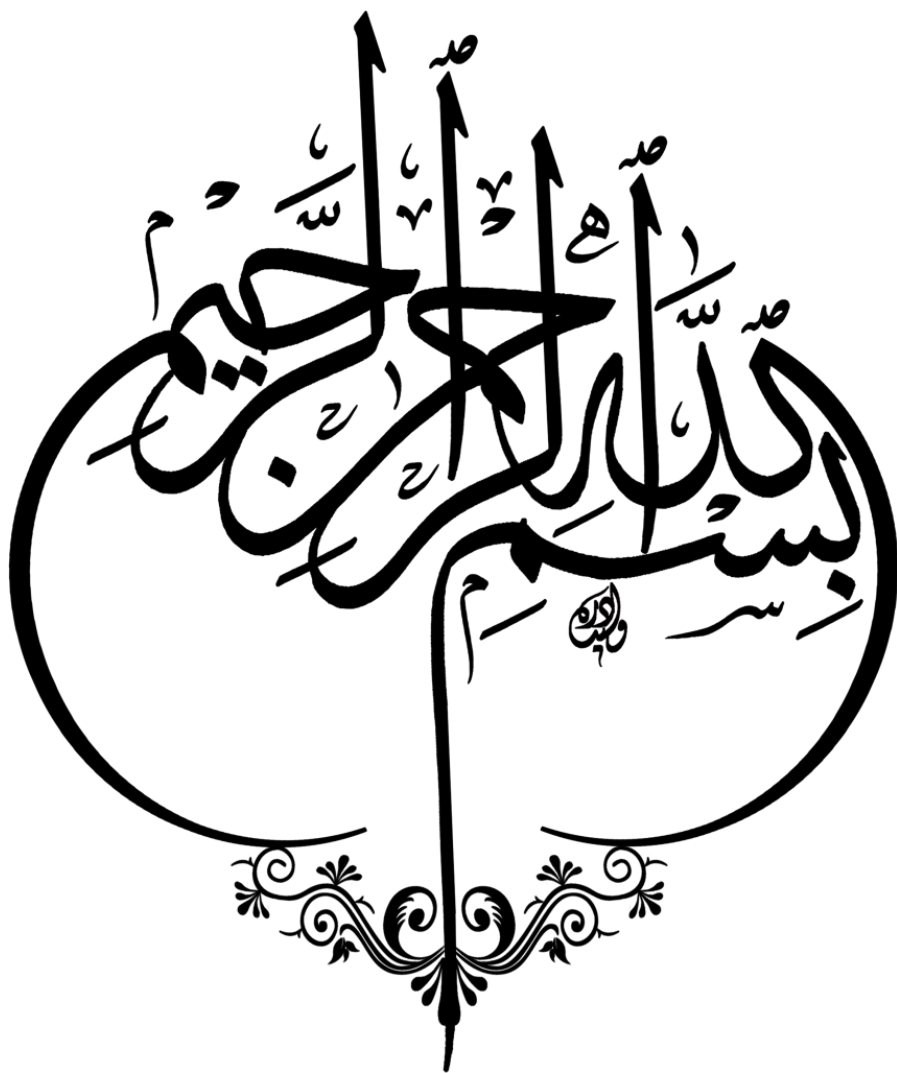
P.O.BOX: 29465

RIYADH: 11557

www.islamhouse.com

Yaadannoo Ergaa Tokko qofa
warreen dhugaan haqabarbaaduu.

Warreen qalbii waa hubatuu qabaniif.

Qabiyyee kitaabdichaa.

Gaafilee Dubbisa Duraa Dubbii ijoo kitaabichaa Tokkumma Rabbii kitaaba wangeela (kakuu dur) keessatti. Tokkumma Rabbii kitaaba wangeelaa (kakuu haarawa) keessatti. Tokkummaa Rabbii qur'aana kabajamaa keessatti. Xumura Yaada boodaa kitaabaa fi hojiilee biroo tan abbaa kitaaba qopheessee.

Gaafilee Dubbisa Duraa

1 (kitaaba Ergaan tokko qofa jedhu kanatti maaltu fedhame?)

2 (Wangeelle waayee isirraa maal jedha?)

3 (Qur'aannii hoo waayee isii maal jedha?)

4 (kana booda yaanni ati isirraati qabdu maal fakkaata??)

Ijoo Dubbii

Seenaa ilma namaa keessatti eega Aadam uumamerraa kaasee ergaa bu'uraa kan haalaan murteessaa tahe tokkootu ilma namaatti ergame. Ilma namaa ergaa kana yaadachiisuuf jecha, karaa sirriitti isaan qajeelchuuf jecha, Rabbiin tokkichi haqaa ergamtoota erge kanneen akka Aadam, Nuuh, Ibraahiim, Muusaa, Iisaa, Muhammad, (nageenyi isaanirratti haajiraatuu) hunda isaanii Rabbiin akka ergaa takka namatti geessaniif erge.isiin sunis:

Rabbiin tokkichi haqaa isuma qofaatu gabbaramaadhaa.Erge akka ergaa tana ummatatti geessaniif.

Nuuh Rabbiin keessan Rabbi tokkichaa isuma qofa gabbaraa. Ibraahiim Rabbiin keessan Rabbi tokkichaa isuma qofa gabbaraa. Muusaa Rabbiin keessan Rabbi tokkichaa isuma qofa gabbaraa. Iisaa Rabbiin keessan Rabbi tokkichaa isuma qofa gabbaraa. Muhammad Rabbiin keessan Rabbi tokkichaa isuma qofa gabbaraa. Rabbiin ergamtoota isaarraa warreen murannoodhaa tiifii kanneen biroo kani nuti beynuufii hinbeeynes hojiilee ciccimtuu hedduu akka raawwataniif erge. sankeessaa:

1) Ergaa Rabbi fuudhanii ummatatti geessuu.

2) Tokkummaa Rabbiitiifii rabbiif qulqulleessuu nama barsiisuu.

3) Fakkii gaarii ummanni karaa Rabbi keessatti itti hidhatu jechaa fii hujiinis ummataaf tahuu.

4) Ummata isaan jala deemu gara sodaa Rabbiitii fii isaaf ajajamuu qajeelchuu.

5) Ummata isaan hordofu seera amantiitiifii haalaaf amala gaarii barsiisuu.

6) Jallattootaa fi mushriktoota taabota gabbaran qajeelchuu

7)Ilmi namaa akka du'a booda kaafaman,akka hojii isaaniirraa qorataman,namni Rabbitti amanee isa tokkichoomse kan gaarii dalage galanni isaa akka jannata tahe,namni rabbitti dilaaye ajaja isaa dide galti isaa ibidda jahannam akka tahe ummata barsiisuu.

Ergamtootaaf Anbiyoota kana Rabbuma tokkichaatu isaan erge Addunyaan kuni uumamtoota isa keessa jiruun wajji jireenya Rabbiitti nama qajeelcha. Inni tokko tahuu fi kan waa hunda uumu isa tahus ragaadha. kanaaf Rabbiin kan aalama kana uume isa, waan isa keessaa nama, bineensa, raammoo fi kanneen biroollee Rabbumaatu uume. isuma ka du'aafii jiruu uume, jiruu dhumtuu fii jiruu haftus.kitaabni amantaa tan yahuudii, kiristaanaafii, tan muslimaatis hundi isii Rabbiin jiraachuufii tokkummaa isaa ni mirkaneessiti.namni dhugaa barbaadu kan haqarratti hundaaye waayee Rabbii wangeelaafii qur'aana keessatti gadi fageenyaan yoo qorate sifa Rabbiin ittiin kopha tahe tan gabbaramtoonni kijibaa isatti hinqindooyneen adda baasee hubatuu dandaya. gariin sifaata sanii kunoo tana.

1) gooftaan dhugaa kan uume malee uumamaa miti

2) Rabbiin tokkicha shariika hinqabu, hedduu miti, hindhallesi hindhalannesi

3) Rabbiin fakkeessaa uumamtootaarraa qulqulluudha, adduniyatti ijji isa hingartu.

4) Rabbiin dur jiraataadha hindu'u, qaama uumama isaa keessa hinqubatu,

5) Rabbiin abdatamaadha, zaata isaatiin dhaabbataadha, uumamtoota isaarraa dureessa, isaanitti hinhaajamu, haadhaafii abbaanis isaaf hintaane, jaartiifii ilmas hingodhanne, cyaataafii dhugaatitti hinhaajamu, tokkottis gargaarsifatuu hinhaajamu. Ammoo uumaan Allaaha uume hundi isatti haajamti.

6) Rabbiin sifa guutamtuu fii kabajaatiin qophaa haqa godhatee jira. uumaa isaa keessaa tokkolleen isatti hinfakkaatu. kan akka fakkaataa isaa tokkolleen hinjiru.

sifaataa fii madaallii dubbatame kanaafii kanbiroo kan sifaata Rabbiirraa tahe ragaa godhachuun gabbaramtoota dharaa balaaleefatuun ni dandayama.

Mee amma gama ergaa tokkoo kan olitti dubbatameetti deebi'ee, ragaalee garii tan tokkummaa

Rabbii mirkaneessitu Qur'aanaa fi kitaaba wangeelaa irraa isiniif fida. garuu san dura yaada kanan isinii qooduu fedha. dhugaan jiru kiristaana biratti akkan ani qorannaa guddoo godhee gaafii hedduu isaaniin wajji godhee hubadhetti Rabbiin isaan biratti akka asii gadii kana taha:

1)Rabbii abbaa

2)Rabbii ilma

3)Rabbii hafuura qulqulluu

ilaalchi haqaatii fi adeemsi sirrii namni dhugaa qoratu tokko kiristaanota kana akka gaafiiwwan itti aanu kana gaafatu dirqisiisa. Rabbiwwan sadihitti akeekaa rabbiin tokko jechuu keessan kana hiikkaan isaa maali?

rabbiin tokkootu sadihi keessa qubate moo sadihiitu tokko keessa qubate (3 keesaa 1 moo 1 keessaa 3)?

dabalataan akka gariin kiristaanaa amanutti rabbiwwan sadeen kuni hojii, fakkiifi bifa adda addaa qaban kunoo akka asiigadii kanatti:

1)Rabbii abbaa inni kan uumu

2)Rabbii ilmaa inni ka furmaata fidu)kan bilisoomsu

3)Rabbii hafuura qulqulluinni mari'achiisaa (jajjabeessaa)

jechi dharaa kan iisaan ilma Rabbiiti jedhu yookaa inni rabbi jedhu, yookaa qaama rabbirraayi jedhu kuni waan towraatiifii injiil dubbatteen walfaallessa. towraatiifi wangeelli Rabbiin waa tokkolleen isa arguu hin dandayu duniyaa keessatti

"isin sagalee isaa hin dhageenne gonkumaa, fuula isaatis hin agarre"

(wangeela yohaannis 5:37)

"tokkolleenuu isa hin agarre gonkumaa, tokkolleenuu isa arguu hin dandayu".(ergaa duraa gama timootiwoositti (16:6

"tokkolleen na argee jiraachuu hin dandayu" (alkhuruuj 20:33).

ragaalee kanaa fii kanneen birootis qabachuudhaan ani yeroon gaafadhu hedduu na gaddisiisa mee akkamitti jecha warreen iisaan rabbi jedhaniifii waan kitaabni qulqulluun mirkaneessitu kan tokkolleenuu rabbiin hin agarre sagalee isaatis hin dhageenye jedhu?

yahuudaafii maatiin nabiyyullaahi iisaa isa hinagarree sagalee isaa hindhageenyee?

akkamitti towraatiifii injiil rabbiin nam tokkollee isa hinargu isa hindhagayu jechaa murteessitee osoo jirtuu akkamitti namni iisaan mul'atu kan sagaleen isaa dhagayame isaan rabbi yookaan ilma rabbiiti jedhan? iccitii dhokataa waayee Rabbii keessatti ifa hin bahintu jiraa?

Toowraat kana ni mormiti. akkana jechuudhaan yeroo Rabbirraa ibsitu:

"ani anumaatu rabbi na malee rabbiin biraa hin jiru. ani iccititti hin dubbanne kaayyoo kiyyas dhokataa hin goone. ani anumaatu Rabbi, ani dhugaadhan dubbadha,ani waan dHugaa tahe beeysisa". (isaayyaas19:45)

amma adeemsa keenya kan dhugaa barbaaduu gara macaafa qulqulluufii qur'aana kabajamaa haa deebifannuu. Adeemsa kana booda yaaddoo guutuudhaan, ija xiinxallaatiin, garaa qulqulluudhaafii amantummaadhaan kitaaba tana keessattuu keewwata asii gaditti dhihaatan yoo dubbistan ilaalcha keessan beekuu nibarbaada.

Rabbiin tokkicha haqaati (wangeela keessatti):

Dhagayi yaa israa'iil: Rabbiin gooftaa keenya inni tokkicha. (daawit 6:4)

Rabbiin tokkichi lubbuu jireenyaa nuuf hinuumnee, rizqii nuuf hinkenninee?(malaachi 2:15)

akka beeytanii natti amantaniifi akka hubattaniifi ani anumaatu Rabbi, na durattis Rabbiin hin jiru, na booddattis Rabbiin hin jiraatu. Ani anumaatu Rabbi namalee fayyisaan hinjiru. (isaayyaas 43:10-11)

Ani anumaatu dura anumaatu boodasi namalee Rabbiin hin jiru. kan akka kiyyaa eenyu? (isaayyaas 44:6)

Ani anumaatu Rabbii isa malee gooftaan biroo hin jirree mitii? anumaatu kan tola ooluufii kan fayyisus ana. kanbiroo na malee hin jiru. (isaayyaas 45: 21)

keewwatoota biroo kan kana fakkaatan ni yaadattanii?

Rabbiin haqaa tokkicha wangeela keessatti (kakuu haarawa) keessatti.

jiruun gaariin zalaalam ati Rabbii haqaa tokkicha tahuu kee si beekanii eyyeesuus kan ati ergite tahuu beekuu dha. (wangeela yohaannis 17:3)

Rabbiin gooftaa keessanii gabbaraa, isuma qofaaf tajaajila godhaa. (wangeela maateewoos 4:10)

yaa israaiil dhagayi: gooytaan keenya Rabbii tokkicha. Rabbiin tokkicha isa malee kan biroo hin jiru. (wangeela marqoos 12:28-33)

Rabbiin tokkicha, jiddu jireeysi namaafii rabbi jidduu tokkuma, sun nama maqaan iyyeesuus jedhamu. (ergaa duraa gara ximootwoosti 2:5)

tokkoon isaanii isatti dhufee akkana isaan jedhe: kabajmoo gaarii, mee wanni gaariin isa hojjadhee jiruu zalaalam isaan argadhu maali?" (iisaan) deebisaa godhe: (maaliif gaarii jettee nayaamta? gaariin Rabbii tokkicha malee hijiru) (wangeela mateewoos 19: 16-17akka kooppii mootii jemiitti

mee ragaa biroo kan Rabbiin tokko qofa tahuu mirkaneessu nidubbattaa?

Rabbiin tokkicha haqaati qur'aana keessatti:

﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ﴿١﴾ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ﴿٢﴾ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ﴿٣﴾

وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ﴿٤﴾﴾ [الفلق: 1-4]

(jedhi inni Rabbii tokkicha. Rabbiin abdatamaadha. hindhalle hindhalannes tokkolleen hiriya isaaf hintaane) lakkoofsi suuraa 113: aayata 1-4

﴿... لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ ﴿٢٥﴾﴾ [الأنبياء: 25]

(gooytaan haqaa namalee hinjiruu nagabbaraa). lakkoofsi suuraa:21 aayanni 25)

﴿... إِلَّا إِلَهُ وَاحِدٌ ﴿٧٣﴾﴾ [المائدة: 73]

(warreen rabbiin sadeessaa sadeeniiti jedhan dhugumatti kafaran, Rabbii tokkicha malee rabbiin biraa hinjiru, yoo waan jedhan kanarraa (dhoowwamuu baatan warreen isaanirraa kafaran azaabni laaleessa tahe isaan tuquuf jiraata)(lakkoofsi suuraa:5 aayata 73)

﴿إِنَّ إِلَهَكُمْ لَوَاحِدٌ﴾ [الصافات: 4]

(Rabbiin keessan Rabbii tokkicha) (lakkoofsi suuraa:37 aayata 4)

﴿... أَعْلَاهُ مَعَ اللَّهِ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ [النمل: 64]

(mee Rabbiin biraa Rabbiin wajji nijiraa? yoo warra dhugaa taatan ragaa keessan fidadhaa jedhiin)). lakkofsa suuraa 27 aayata 64)

dhugumatti ergaan tun (tokkummaa Rabbii) isiin qabxii ijoodha qur'aana kabajamaa keessatti.

Xumura:

Ragaaleen tuniifi tanneenbiroo tan dhibba hedduuti lakkaawamtu wangeelaafii qur'aana kabajamaa keessatti argamtu Rabbiin tokkicha shariika hinqabne tahuu akka shakkii hinqabnetti namaaf mirkaneessiti, kitaabni wangeelaa akkana jedha"yaa israa'iil dhayi: gooytaan keenya Rabbi tokkicha. Rabbiin tokkicha kanbiroo isa malee hinjiru" (wangeela marqoos 12:8-33). Qur'aanni kabajamaanis dubbii tana akkanatti ibse :

﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ [الإخلاص: 1]

(Rabbiin tokko jedhi) (lakkoofsi suuraa 113: aayata1).

kitaabni wangeelaatis Rabbiin tokko qofa jedhee hindhiisne, kan uumeefii kan araaramu isuma qofa tahus ni mirkaneessa"akka beeytanii hubattanii amantaniifi ani Rabbiin anuma, naduras Rabbiin hinjiru, naboodas Rabbiin hinjiru. ani anumaatu Rabbi, namalee kan araaramu hinjiru"isaayyaas 43:10-11)

kanaan ifatahee jira dogoggora tahuun jecha iisaan yookaa hafuurri qulqulluun rabbi jedhu. ragaa tokkollee hinqabu.isaan kuni umaa Rabbiiti, homaa

harkaa hinqaban, isaan gabbaramtootaa miti, fakkii Rabbiitillee miti qaama rabbiin keessa qubatullee miti. fakkaataan akka isaa hinjiru akka wangeelaafii qur'aannis ibsanitti.

Rabbiin yahudarratti dallanee jira sababaa isaan jallatanii Rabbiin malee taabota gabbaraniif jecha"dallansuun rabbii isaanirratti buute"(lakkoofsa 3:25), muusaan jibicha isaanii kan warqii nicaccabse.

gama birootiin gareen tokkummaa Rabbiitti amantee kiristaanarraa roorroofii miidhaa hedduutu isii mudate waan Rabbitti amante qofaaf jecha. waan barnoota iisaa kan tokkummaa Rabbii mirkaneessu jirjiiruu diddeef jecha. waan jallina sadeessu kan phawloosiifi gareen isaa baaste waan diddeef jecha.

ijoon dubbii, Rabbiin aadam,nuuh,ibraahiim,muusaa,iisaa,muhammadi fii nabiyootaafii ergamtoota hunda (nagayaaf rahmanni isaanirratti haa bu'uu) wanni ergeef akka ilmanama Rabbitti amanutti yaamaniifi, akka ibaadaa isaaf qulqulleesutti yaamaniifi, akka isa tokkichoomsanii shariika isaaf hingooneefi. tuni ergaa isaanii takkittiidha. eega ergaan anbiyootaa takka taate amantiin isaaniitis takka. eega amantiin anbiyoota kanneenii maali?

Rabbiif ajajamuun ergaa nabiiyoota sanii hundaati. jechi Rabbiif ajajmuu jedhu hiikkaan isaa akka afaan arabaatti islaama jechuudha.

Islaamummaan amantii haqaa, tan Nabiiyoota hundaa tahuu, Qur'aanni kabajamaan ni mirkaneessa. dhugaa qur'aanni ibse kana kitaaba wangeelaa keessattis ni mul'ata.(dhugaa kana kitaaba keenya kan itti aanutti kan jala buunee qopheessinu taha. Yoo Rabbiin jedhe).

Dhumarratti, bilisoomuuf ergaa kana fudhannee qalbii qulqulluun itti amanuu nu barbaachisa. ammoo hojiin kuni qoftiin gayaadhaa miti! nabiiyootaafii ergamtoota Rabbi hundatti amanuu barbaachisa. (kuni nabiiyii Muhammaditti amanuu uf keessaa qaba) seera isaanii jala deemuufii itti hojjachuu. kunoo karaan jiruu gammachuu zalaalam kana.

yaa nama qalbii qulqulluun dhugaa barbaaddu kan bilisoomuu barbaaddu, waayee kana osoo yeroon si hindabarre itti yaaduu barbaachisa. duuti dingata sitti dhufuun duratti! eenyubbeeka yoom akka taate?

eegaa xiinxallitee gadi lallaalte booda dhimma cimaa kana keessatti qalbii qulqulluufii dammaqtuu taaten murteessuu qabda.amma Rabbiin tokkicha goofta

haqaa kan shariika hinqabne tahuu ragaa bahi, muhammadis nabiiyiifii ergamaa Rabbii kan akka nuuh, ibraahiim, muusaa,iisaa tahuu isaa mirkaneessi.

kunoo amma shahaadaa jechuu nidandeessa.jechoota kana.

shahaadaan tuni tarkaanfii duraati karaa jiruu gaarii zalaalamitti, akkasuma isiin bantuu hulaa jannataati.

﴿قُلْ يٰعِبَادِيَ الَّذِيْنَ اَسْرَفُوْا عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوْا مِنْ رَّحْمَةِ اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ يَغْفِرُ الذُّنُوْبَ جَمِيْعًا اِنَّهٗ هُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ ﴿٥٣﴾ وَاٰنِيْبُوْا اِلٰى رَبِّكُمْ وَاَسْلِمُوْا لَهٗ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَّاتِيَكُمْ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنصَّرُوْنَ ﴿٥٤﴾ وَاَتَّبِعُوْا اَحْسَنَ مَا اُنزِلَ اِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَّاتِيَكُمْ الْعَذَابُ بِعَتَّةٍ وَاَنْتُمْ لَا تَشْعُرُوْنَ ﴿٥٥﴾﴾ [الزمر:

[53-55

(Jeedhiin yaa gabroottan kiyayaa kan lubbuu isaanii irratti daangaa dabartan! rahmata Rabbii irraa abdiin hin muratinaa. dhugumatti Rabbiin balleessa hunda ni araarama. Inni araaramaadha, rahmatallee godhaadha. gama Rabbii keessanii deebi'aa isaaf ajajamaa osoo azaabni isinitti hindhufneen duratti, eegasii hin tumsamtan. Osoo dingata isinii quba hinqabne azaabni isinitti hindhufneen durattigaarii waan isinirratti buufamee (qur'aana) jala deema.) qur'aana kabajamaa -lakkoofsa suuraa:39 aayaata 53-55

ammas waan birootu jira

yaada dhumaa:

eega ergaan tokko kan jedhu kana hubannoon dubbisan booda warri dhugaa kan haqaa ni gaafatan: maali dhugaan? qabxiilee kanaafii kanneen biraatis barruule tiyya tan itti aantu keessatti bal'inaan ibsa yoo Rabbi fedhe. sirreefama ni qeeballa.

Contents

Ergaa Tokko qofa	1
Qabiyyee kitaabdichaa.	4
Gaafilee Dubbisa Duraa.....	5
keewwatoota biroo kan kana fakkaatan ni yaadattanii?	13
mee ragaa biroo kan Rabbiin tokko qofa tahuu mirkaneessu nidubbattaa?.....	14
Xumura:	16
ammam waan birootu jira	21
Contents.....	22